

Glåmdal brannvesen IKS

► Beredskapsanalyse

Oppdragsnr.: 52302409 Dokumentnr.: BER-200 Versjon: J03 Dato: 2024-04-30

Oppdragsgiver: Glåmdal brannvesen IKS
Oppdragsgivers kontaktperson: Arnfinn Strømstad
Rådgiver: Norconsult Norge AS, Tollbodgaten 22, NO-3111 Tønsberg
Oppdragsleder: Kevin Medby
Fagansvarlig: Marte Elverum
Andre nøkkelpersoner: Tore Andre Hermansen

J03	2024-04-30	Endelig utgave	KHMe	ToAHe	KHMe
B02	2023-12-29	For gjennosyn oppdragsgiver	KHMe	ToAHe	KHMe
A01	2023-12-07	For fagkontroll	KHMe		
Versjon	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontrollert	Godkjent

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult som del av det oppdraget som dokumentet omhandler. Opphavsretten tilhører Norconsult. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.

► Sammendrag

Beredskapsanalysen for GBI IKS har vurdert hvordan GBI er organisert, utrustet og bemannet til å håndtere den kartlagte risikoen og sårbarheten i sitt ansvarsområde. Vurdering av antall personer som skal inngå i beredskapsstyrken og vaktberedskap har blitt vurdert på bakgrunn av risikoen i ansvarsområdet og oppgaver tillagt brannvesenet.

Gjennom analysen konkluderes det med at GBI i dag har en organisering og utrustning som er begrunnet i risiko og sårbarhet i hele ansvarsområdet. Dette baserer seg på forhold identifisert ved arbeidet med forrige versjon av ROS-analysen og som igjen er bekreftet gjennom arbeidet med analysene som er gjort i 2023 og 2024. Det er vurdert at dimensjoneringen av GBI på en god måte hensyntar avdekket risiko i ansvarsområdet, utfordringer med oppmøtetid, og objekter med krav til utrykningstider. GBI vil derfor med bakgrunn i ROS- og beredskapsanalysen videreføre dagens beredskap med kasernert mannskap på stasjonen i Kongsvinger og vaktordninger ved stasjon Kirkenær og Eidskog. Herunder vil det være en styrke at det gjøres endringer ved stasjon Eidskog fra 1.1.2024 der det etableres turnus med 4 personer på vaktlaget. GBI ivaretar forskriftskravene til organisering innenfor sitt ansvarsområde hvor det også hensyntas forskriftskravet om at brann- og redningsvesenet skal sikre innsats i hele ansvarsområdet, og ha tilstrekkelig beredskap etter risiko- og sårbarhetsanalysen, beredskapsanalysen og kravet til utrykningstid.

Gjennom beredskapsanalysen er det kommet frem funn der GBI må iverksette tiltak for å utvikle seg i tråd med risiko- og sårbarhetsbildet, både i ansvarsområdet og nasjonalt. Anbefalingene som fremkommer gjennom denne analysen, vil gjøre GBI bedre forberedt til å møte fremtidens utfordringer.

Grunnbemanningen ved stasjonen i Kongsvinger med kasernert mannskap omfatter ikke sjåfør for lift. Dagens ordning er at sjåfør (femte mann på vaktlaget) har hjemmevakt (utenom ordinær arbeidstid) og ikke er kasernert. I henhold til brann- og redningsvesenetsforskriften § 14 Vaktlag så skal et vaktlag styrkes med ytterligere mannskap dersom det er forutsatt i byggesak at beredskap skal ivareta rømningsvei med høyderedskap. For Kongsvinger er dette tilfelle for en rekke eldre blokker. Ordningen vurderes ikke å være i tråd med forskriftens § 17 Vaktberedskap hvor det i sjette ledd står: *Dersom det er krav til ytterligere mannskap etter forskriften § 14, skal personell for høyderedskap og tankbil ha samme vaktberedskap som vaktlaget for øvrig* Dette er likevel vurdert å være tilfredsstillende, gitt at beredskap på sjåfør for lift er innenfor det som er forskriftens minimumskrav for tettstedet Kongsvinger (hjemmevakt utenom ordinær arbeidstid) og GBI har døgnkasernerte mannskaper som rykker ut med egnede bilder for aktuelt oppdrag. Likevel for å kompensere noe for dette forholdet er det en tilrådning at GBI har et uniformert mindre kjøretøy for femtemann på vakt. Dette for enklere å kunne ta seg til stasjonen ved alarm i forhold til det lokale trafikkbildet. Grunnet den dårlige vannforsyningen i Eidskog, og i påvente av utbedret vannforsyning bør det sterkt vurderes å innføre en vaktlagsstørrelse på 5 mannskaper for å ivareta bruk av tankbil.

Det er identifisert utfordringer knyttet til oppmøte av mannskaper, spesielt i ferier og høytider. Det er derfor en tilrådning at GBI gjennomgår at etablerte prosedyrer/ planer er i tråd med forskriftskrav. Dette for å sikre mannskaper i tjeneste når en er sårbar (ferier og høytider og ved høy skogbrannindeks). Det er også en tilrådning om å styrke administrative funksjoner i organisasjonen for å få mer tid til å drive utvikling av beredskapsavdelingen og samtidig ivareta oppfølging av mannskaper, fylling av vakter og etablere et overordnet system for prosedyrer, planverk, objekt- og innsatsplaner mv. Herunder også utarbeide nye dokumenter og revidere foreliggende. Det tilrådes også å styrke den sentrale administrative stillingen som stort sett har ansvaret for og utfører de mest sentrale oppgavene i administrasjonen som lønn, fakturering, budsjett (flere budsjetter å forholde seg til, selvkost/ ikke selvkost), regnskap og strategi. Ved fravær av denne ene ressursen er det ingen andre i administrasjonen som kan gå inn og overta disse oppgavene.

GBI disponerer i dag høyderedskap som er definert som rømningsvei to for en rekke objekter i Kongsvinger kommune. Samtidig ser en at denne ressursen vil kunne utgjøre et viktig verktøy i innsats i flere hendelser også utenfor Kongsvinger. Det er identifisert muligheter for forbedret resultat i innsats og ikke minst bedre HMS-forhold for mannskap ved innsats i høyden. GBI må derfor etablere en prosedyrer for bruk av høyderedskap utenfor Kongsvinger kommune. Selv om en evt. tar beredskapen ut av Kongsvinger kommune er det ikke noe som tilsier at det ikke kan være gjennomførbart. Dette vil jo også gjelde andre ressurser som brannvesenet disponerer, herunder mannskap.

Beredskapsanalysen har avdekket et behov for å gjennomgå grunnutstyr på kjøretøy for førsteinnsats ved stasjon Eidskog, Grue, Austmarka, og vurdere om dagens kjøretøy er riktig utstyrt i forhold til dimensjonerende hendelser og avdekket risikobilde. For å få til dette bør det dedikeres tid og ressurser for å definere hva som er riktig utstyr for førsteinnsats og gjennomgå de aktuelle kjøretøyene. Analysen viser også at å ta i bruk skjærslukker som innsatsstrategi ved branner vil være fornuftig. Noe som i tillegg til å være en effektiv slukkestrategi ved flere type branner også vil være med på å redusere mannskapene for røykeksponering og redusere risiko knyttet til gjennomføring av røykdykking. Det tilrådes sterkt at GBI skifter ut de to gamle kjøretøyene på Austmarka stasjon. Dette både for å bedre HMS-forholdene for mannskaper under utrykningskjøring og for å sikre en høyere driftssikkerhet.

GBI må fortsatt prioritere å gjennomføre lovpålagt kursing og utdanning for mannskaper (grunnkurs, utrykningslederkurs, kode 160). Utrykningsleder pekes på av myndighetene som en viktig rolle i vaktlagene spesielt knyttet til deltidsstasjoner. Selv om det pr. i dag er etablert et godt øvingsregime i GBI er det nødvendig å arbeide for å øke øvelsestimmene for å dekke alle områdene det forventes og kreves (lovpålagt) at mannskaper øver på. Dette gjelder spesielt for deltidsstyrken.

Det er et krav at brann- og redningsvesenet skal ha et system for å evaluere hendelser, og å dele og motta evalueringer fra andre, i den hensikt å identifisere relevante læringspunkter. Når det er hensiktsmessig skal brann- og redningsvesenet og nødmeldesentralen samarbeide om evaluering og læring etter hendelser. Brannvesenet skal også dokumentere hvordan læringspunkter implementeres og sikre at læring skjer i organisasjonen. GBI må etablere et overordnet system for å sikre nødvendig evaluering og læring av hendelser.

Hvilke ressurser (utstyr, mannskap og kompetanse) som er nødvendig for å håndtere de dimensjonerende hendelsene på en tilfredsstillende måte fremkommer av vedlegg 1 – *Analyse av dimensjonerende hendelser*. Alle identifiserte tiltak er sammenfattet i vedlegg 3 *Oppfølgingsplan for tiltak*.

.

.

► Innhold

1	Innledning	6
1.1	Bakgrunn	6
1.2	Gjennomføring av beredskapsanalysen	6
1.3	Krav til beredskapsanalyse for brann- og redningsvesenet	6
1.4	Avgrensning	7
2	Beredskapsanalysens metodikk	8
2.1	Trinn 1	9
2.2	Trinn 2	9
2.3	Trinn 3	10
2.4	Trinn 4	11
2.5	Trinn 5	11
2.6	Trinn 6	11
3	Grunnlag for beredskapsanalysen	12
3.1	Lov- og forskriftskrav knyttet til dimensjonering	12
3.2	Krav og forventninger	13
3.3	ROS-analyse	13
4	Dagens organisering, risiko og utviklingstrekk	15
4.1.1	<i>Organisering</i>	15
4.1.2	<i>Risiko i ansvarsområdet og utviklingstrekk</i>	18
4.1.3	<i>Totalberedskapskommisjonen</i>	20
4.1.4	<i>Helhetlig gjennomgang av brann og redningsvesen</i>	22
4.1.5	<i>Stortingsmelding 16, 2023-2024 Brann- og redningsvesenet</i>	23
5	Resultater	24
5.1	Dimensjonerende hendelser for Glåmdal brannvesen IKS	24
5.2	Funn og tiltak	25
5.2.1	<i>Dimensjonering (organisering og bemanning)</i>	25
5.2.2	<i>Ledelse og strategi</i>	27
5.2.3	<i>Kompetanse</i>	28
5.2.4	<i>Materiell</i>	28
5.2.5	<i>Tiltak</i>	29
Vedlegg 30		
	Vedlegg 1 – Analyse av dimensjonerende hendelser	31
	Vedlegg 2 – Overordnet GAP-analyse GBI	69
	Vedlegg 3 – Oppfølgingsplan for tiltak	78
	Vedlegg 4 - Dokumentasjon av utvelgelse av dimensjonerende hendelser	81
	Vedlegg 5 – Kartbilder utrykningstider stasjoner GBI	88

1 Innledning

1.1 Bakgrunn

Med utgangspunkt i *Risiko- og sårbarhetsanalyse for brann- og ulykkesrisiko for Glåmdal brannvesen IKS (2024)* er det gjennomført en beredskapsanalyse. Bakgrunn for utarbeidelse av beredskapsanalyse for Glåmdal brannvesen IKS (GBI) er å vurdere og dokumentere hvilke dimensjonerende hendelser det skal etableres beredskap for, og hvordan organisering, utrustning og bemanning av brannvesenet skal utformes.

Beredskapsanalysens hensikt er å danne et bindeledd mellom ROS-analysen og brannvesenets beredskap, herunder beredskapsplan, beredskapsressurser og øvelsesplan. Beredskapsanalysen skal fungere som et grunnlag for beslutninger knyttet til fremtidige investeringer i kompetanse og materiell samt organisering av brannvesenet. Analysen skal sikre at brannvesenet har en risikobasert og velbegrunnet beredskap for å håndtere den kartlagte risikoen og sårbarheten avdekket i ROS-analysen og til det avdekte risikobildet for kommunene. Mens det i ROS fokuseres på risiko og usikkerhet, er det i beredskapsanalysen nødvendig å omsette denne kunnskapen til en beredskap med tydelige mål og ytelser.

Målet for beredskapsanalysen er å besvare i hvilken grad brannvesenet er organisert, utrustet og bemannet til å håndtere den kartlagte risikoen og sårbarheten, og hvilke tiltak som bør iverksettes for å ytterligere styrke brannvesenet.

Det stilles krav til brannvesen om at det gjennomføres beredskapsanalyse i brann- og redningsvesenforskriften § 9.

1.2 Gjennomføring av beredskapsanalysen

I perioden mai 2023 – april 2024 har GBI og Norconsult utarbeidet beredskapsanalyse og forebyggendeanalyse. Beredskapsanalyse og forebyggendeanalyse har blitt utarbeidet i parallelle prosesser.

Norconsult har bistått i gjennomføring av beredskapsanalysen og det er underveis gjennomført to arbeidsmøter. Norconsult har vært tilrettelegger for arbeidsmøtene og utarbeidet denne analyserapporten basert på de innspill og forhold som er kommet frem i arbeidsmøtene, samt arbeid internt hos GBI mellom arbeidsmøter.

Rapporten er sendt på høring i GBI før ferdigstillelse.

1.3 Krav til beredskapsanalyse for brann- og redningsvesenet

Beredskapsanalysen er utarbeidet på bakgrunn av brann- og eksplosjonsvernloven og brann- og redningsvesenforskriften § 9:

§ 9. Beredskapsanalyse

Brann- og redningsvesenet skal utarbeide en beredskapsanalyse på bakgrunn av risiko- og sårbarhetsanalysen og forebyggendeanalysen, jf. forskriften § 7 og § 8. Beredskapsanalysen skal besvare i hvilken grad brann- og redningsvesenet er organisert, utrustet og bemannet til å håndtere den kartlagte risikoen og sårbarheten, jf. forskriften § 7.

Beredskapsanalysen skal identifisere og vurdere hvilke ressurser, som utstyr, personell og kompetanse, som er nødvendig for å kunne håndtere dimensjonerende hendelser på en tilfredsstillende måte.

Vurderingen av antall personer i beredskapsstyrken, vaktberedskapen, antall vaktlag, reservestyrken og lokaliseringen av beredskapsstyrken, jf. forskriften § 13, § 15, § 16 og § 17, skal omfatte

- a. *risikoen i ansvarsområdet*
- b. *kravet til utrykningstid*
- c. *oppmøtetiden for personellet som skal møte til førsteinnsats og videre innsats, og*
- d. *samarbeid med andre brann- og redningsvesen.*

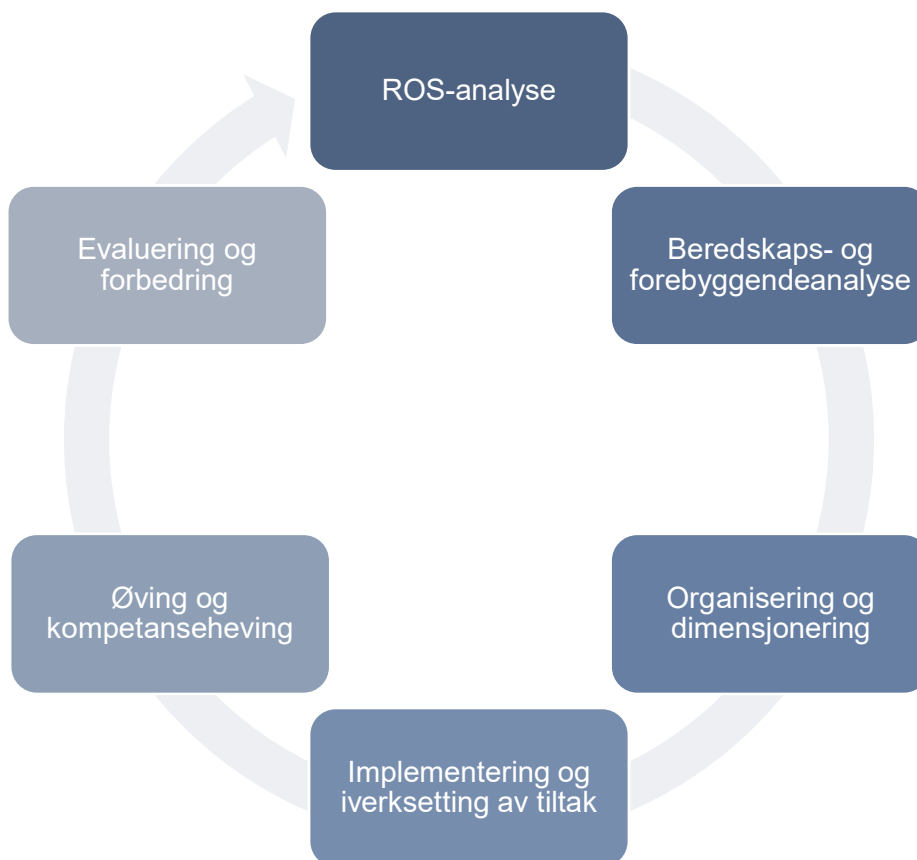
1.4 Avgrensning

Det er gjort følgende avgrensninger i forbindelse med beredskapsanalysen:

- I beredskapsanalysen gjøres det ikke vurderinger knyttet til kostnader for anbefalte tiltak.
- Analysen er basert på innspill og vurderinger som er fremkommet gjennom arbeidsmøter med GBI og Norconsult.

2 Beredskapsanalysens metodikk

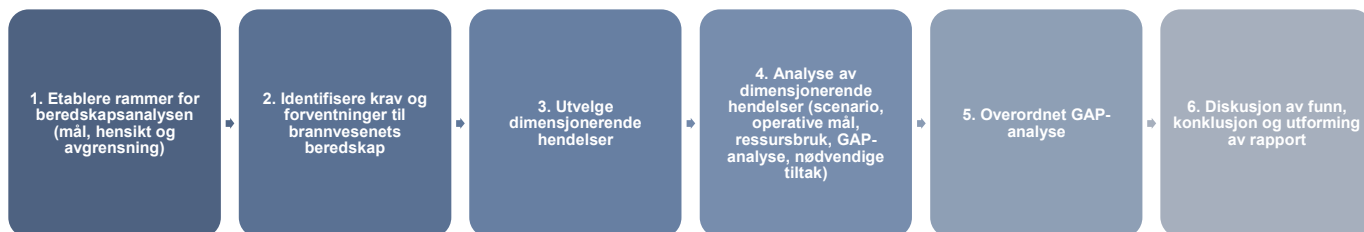
Beredskapsanalysen er en del av brannvesenets beredskapsplanlegging og risikostyring. Beredskapsanalysen utgjør bindeleddet mellom kartlagt risiko og sårbarhet i ROS-analysen og etablert beredskap. Analysene skal oppdateres ved endringer i risiko og sårbarhet som kan få betydning for organisering, bemanning og utrustningen av brannvesenet og som minimum hvert 4. år.

Figur 2-1 Risikostyringsprosessen

Analysens følger Norconsults metodikk for beredskapsanalyser som gjengis i dette kapittelet. Metodikken er utviklet av Norconsult og er tilpasset brann- og redningsvesenet og krav som følger brann- og redningsvesenforskriften. Metodikken har utviklet seg gjennom en rekke beredskapsanalyser for brann- og redningsvesenet og følger hovedprinsippene i DSBs temaveileder for beredskapsanalyse fra april 2022.

Beredskapsanalysens metodikk følger i hovedsak seks trinn:

Metodikken tar utgangspunkt i følgende antakelse:

Dersom brannvesenet har en beredskap som kan håndtere et begrunnet utvalg dimensjonerende hendelser, vil også andre liknende hendelser kunne håndteres.

Dette betyr ikke at brannvesenet alene skal dimensjonere sin beredskap mot alle mulige hendelser som kan inntreffe i ansvarsområdet. Store og omfattende hendelser som kan betegnes som «store ulykker» vil måtte håndteres sammen med nabobrannvesen, andre beredskapsaktører i regionen og storsamfunnet for øvrig. Beredskapsanalysen skal bidra til at brannvesenet blir i stand til å håndtere en rekke små og mellomstore hendelser alene, og større hendelser i samvirke med andre aktører.

2.1 Trinn 1

Trinn 1 består av å etablere rammer for beredskapsanalysen, herunder mål, hensikt og avgrensning. Alle brann- og redningsvesen har ulike utgangspunkt og behov, og rammer for analysen må etableres i fellesskap.

Generelt sett er beredskapsanalysens hensikt å danne bindeleddet mellom ROS-analysen og brannvesenets beredskap, herunder beredskapsplan, beredskapsressurser og øvelsesplan. Beredskapsanalysen skal fungere som et grunnlag for beslutninger knyttet til fremtidige investeringer i kompetanse og materiell samt organisering av brannvesenet. Analysen skal sikre at brannvesenet har en risikobasert og velbegrunnet beredskap. Mens det i ROS fokuseres på risiko og usikkerhet, er det i beredskapsanalysen nødvendig å omsette denne kunnskapen til en beredskap med tydelige mål og ytelser.

Målet for beredskapsanalysen er å besvare i hvilken grad brannvesenet er organisert, utrustet og bemannet til å håndtere den kartlagte risikoen og sårbarheten, og hvilke tiltak som bør iverksettes for å ytterligere styrke brannvesenet.

2.2 Trinn 2

Trinn 2 skal fastsette krav og forventninger til brannvesenet som legger føringer for beredskapsanalysen videre.

Brann- og eksplosjonsvernlovens formålsparagraf sier at liv, helse, miljø og materielle verdier skal vernes innenfor kategoriene brann og eksplosjon, mot ulykker med farlig stoff og farlig gods og andre akutte ulykker, samt uønskede tilsiktede hendelser.

I brann- og eksplosjonsvernloven og brann- og redningsvesenforskriften stilles det noen minimumskrav til beredskapen brannvesenet i kommunen skal ha. I henhold til Brann- og eksplosjonsvernloven §11 e –g skal brannvesenet:

e) være innsatsstyrke ved brann

f) være innsatsstyrke ved andre akutte ulykker der det er bestemt med grunnlag i kommunens risiko- og sårbarhetsanalyse

g) etter anmodning yte innsats ved brann og ulykker i sjøområder innenfor eller utenfor den norske territorialgrensen

I tillegg er det gjennom nasjonale retningslinjer stilt krav om innsats ved situasjoner med pågående livstruende vold (PLIVO). Denne legges også til grunn som et minimumskrav.

Brann- og redningsvesenforskriften sier at brann- og redningsvesenet skal som et minimum ha egnet utstyr til slokke- og redningsinnsats ved branner, trafikkulykker og overflateredning ved ulykker i vann. Dette minimumskravet til utstyr henger sammen med de oppgavene brann- og redningsvesenet som utgangspunkt vil kunne bli stilt overfor.

Dersom kommunen har bestemt av brannvesenet skal være innsatsstyrke ved andre akutte ulykker skal dette fremkomme av kommunens ROS-analyse.

2.3 Trinn 3

Trinn 3 består av en kriteriebasert utvelgelsesteknikk for å komme frem til de dimensjonerende hendelsene for brannvesenet. Utgangspunktet for trinn 3 er de uønskede hendelsene fra brannvesenets ROS-analyse. Dersom ROS-analysen ikke er utarbeidet nylig, må det gjøres vurderinger om det må suppleres med nye uønskede hendelser gitt nye forhold i ansvarsområdet.

Gjennom et sett av kriterier formulert som ja/nei spørsmål, velges det så ut hvilke hendelser i ROS-analysen som vi faglig mener er representative (typiske) og dimensjonerende.

Trinn 3 består av kriteriesett A-C:

Kriteriesett A

Kriteriesett A er å gå gjennom de uønskede hendelsene fra ROS-analysen hver for seg og vurdere om de er dekket av krav til minimumsberedskap definert gjennom lov og forskrift (se trinn 2). Hendelser som vurderes å være omfattet av disse minimumskravene tas ut av videre analyse. Det vil kunne være store variasjoner innenfor de hendelser som er nevnt overfor, men kriteriesett A utelukker de opplagte minimumskravene for videre analyse.

Kriteriesett B

For hendelser som er med videre fra kriteriesett A, stilles følgende spørsmål:

1. Vurderer brannvesenet denne hendelsen slik at det er rimelig å dimensjonere egne beredskapsressurser opp mot den? *
2. Er hendelsen spesielt mannskapskrevende?
3. Krever hendelsen spesielle metoder/ kompetanse/ materiell?
4. Krever hendelsen operative beslutninger der flere hensyn må veies mot hverandre?

For at hendelsen fortsatt skal defineres som en dimensjonerende hendelse kreves det at det svares «ja» på spørsmål 1 i tillegg til «ja» på ett eller flere av de neste spørsmålene.

* Det betyr ikke at brannvesenet skal håndtere hendelsen alene.

Kriteriesett C

Hendelsene som nå gjenstår etter kriteriesett A og B, er kandidater til dimensjonerende hendelser. Listen kan likevel bestå av flere lignende hendelser. Kriteriesett C innebærer en vurdering av om det er naturlig å slå sammen enkelte hendelser til en og samme dimensjonerende hendelse.

Dimensjonerende hendelser

De hendelsene som står igjen etter denne prosessen, er dimensjonerende hendelser for brannvesenet, og tas med videre i beredskapsanalysen for analyse.

2.4 Trinn 4

Trinn 4 består av analyse av de dimensjonerende hendelsene. For hver dimensjonerende hendelse utarbeides det scenario, fastsettes operative mål, beskrivelse av ressursbruk, hendelsesspesifikk GAP-analyse og formulering av nye nødvendige tiltak for å oppnå operative mål.

Scenarioene utarbeides på bakgrunn av brann- og redningsvesenets erfaring med tilsvarende hendelser og skal beskrive det mest sannsynlige forløpet av hendelsen. I tillegg gjøres det er vurdering av worst-case scenario, men som ikke legges til grunn for dimensjonering.

Scenariobeskrivelsene gir premisene for utarbeidelse av operative mål. De operative målene angir hvilke ytelser beredskapen skal ha i forhold til de valgte dimensjonerende hendelsene. Målene utarbeides på basis av det grunnleggende sikkerhetsnivået og egne ambisjoner. De operative målene er styrende for hva som trengs av beredskapsressurser.

Videre gjøres det en hendelsesspesifikk GAP-analyse for å vurdere hvorvidt dagens beredskap kan innfri de operative målene. Basert på den vurderingen, vil det identifiseres behov for videreutvikling av brann- og redningsvesenets beredskap når det gjelder dimensjonering (organisering og mannskap), ledelse og strategi, kompetanse/metode og materiellbehov.

De dimensjonerende hendelsen brukes som et utgangspunkt for å videre vurdere nødvendige, overordnede tiltak knyttet til brannvesenets håndteringsevne.

2.5 Trinn 5

Trinn 5 består av en overordnet GAP-analyse som tar utgangspunkt i kravene for dokumentasjon, jf. brann- og redningsvesenforskriften § 4 relevante for brann- og redningsvesenet. Med utgangspunkt i de relevante kravene i brann- og redningsvesenforskriften gjøres det en vurdering av nå-situasjon i brann- og redningsvesenet og hvorvidt de oppfyller forskriftskravet, videre formuleres det tiltak for å oppfylle forskriftskrav dersom det viser seg at brannvesenet ikke oppfyller forskriftskrav, samt en vurdering av om det er behov for ytterligere tiltak basert på risiko- og sårbarhetsbildet som er avdekket i ROS-analysen.

2.6 Trinn 6

Hele prosessen og dens resultater sammenfattes i en rapport. Rapporten dokumenterer prosessen og sammenfatter funn, diskusjon og tiltak. Diskusjon og tiltak baseres på faglige vurderinger og faktiske forhold hos brann- og redningsvesenet opp mot krav i lov og forskrift.

3 Grunnlag for beredskapsanalysen

3.1 Lov- og forskriftskrav knyttet til dimensjonering

Nedenfor gjøres det rede for relevante krav knyttet til dimensjonering i brann- og eksplosjonsvernloven og brann- og redningsvesenforskriften.

Brann- og eksplosjonsvernloven

§ 11. Brannvesenets oppgaver

Brannvesenet skal:

- a. gjennomføre informasjons- og motivasjonstiltak i kommunen om fare for brann, farer ved brann, brannverntiltak og opptreden i tilfelle av brann og andre akutte ulykker
- b. gjennomføre brannforebyggende tilsyn
- c. gjennomføre ulykkesforebyggende oppgaver i forbindelse med håndtering av farlig stoff og ved transport av farlig gods på veg og jernbane
- d. utføre nærmere bestemte forebyggende og beredskapsmessige oppgaver i krigs- og krisesituasjoner
- e. være innsatsstyrke ved brann
- f. være innsatsstyrke ved andre akutte ulykker der det er bestemt med grunnlag i kommunens risiko- og sårbarhetsanalyse
- g. etter anmodning yte innsats ved brann og ulykker i sjøområder innenfor eller utenfor den norske territorialgrensen
- h. sørge for feiing og tilsyn med fyringsanlegg.

Kommunen kan legge andre oppgaver til brannvesenet så langt dette ikke svekker brannvesenets gjennomføring av oppgavene i første ledd.

Brann- og redningsvesenforskriften

Tabell 3-1 Grunnkrav etter brann- og redningsvesenforskriften

Grunnkrav etter brann- og redningsvesenforskriften	
§ 4	Kommunen skal dokumentere at kravene i forskriften § 5 til § 19, § 21 til § 22, § 24 til § 28, og § 32 til § 33 er oppfylt, og hvilke andre oppgaver kommunen har lagt til brann- og redningsvesenet
§ 5	Samarbeid med andre beredskapsaktører for best mulig beredskap for innbyggerne.
§ 6-9	ROS-analyse, beredskapsanalyse og forebyggendeanalyse utarbeidet og oppdatert.
§ 10	Planverk for håndtering av hendelser
§ 11	Ledelse for områdene brannsjef, avdelingsleder forebyggende og avdelingsleder beredskap.
§ 12	Er dekket av overordnet vaktberedskap som følger enhetlig ledelsessystem.
§ 13	Beredskapsstyrken skal samlet sett bemannes med minst 16 personer, der minst fire er kvalifisert som utrykningsledere.
§ 14	Et vaktlag skal bestå av minst én utrykningsleder og tre brannkonstabler. Vaktlag skal styrkes ytterligere dersom rømningsvei med høyderedskap er forutsatt og/eller tankbil skal dekke behov for slukkevann.
§ 15	Antall vaktlag i henhold til innbyggere i tettsted.
§ 16	Reservestyrke for skogbrann og andre hendelser
§ 17	Beredskapsstyrken skal være organisert i en vaktberedskap ut fra antall innbyggere i det største tettstedet i ansvarsområdet.
§ 18	System for å identifisere situasjoner hvor risikoen for branner og andre ulykker er vesentlig større enn normalt, og følge opp med nødvendig planverk for å sikre god håndtering av slike situasjoner.

	Skal innføre høyere beredskap dersom det er nødvendig, og sørge for at nødmeldesentralen holdes informert.
§ 19	Skal disponere eget utstyr til å løse de oppgavene brannvesenet er dimensjonert for.
§ 22 / § 23	Krav til utrykningstid til spesielle objekter og tettsteder.
§ 25	Kompetanse- og øvelsesplan basert på ROS-analysen og beredskapsanalysen.
§ 26	System for evaluering og læring etter hendelser.
§ 27	Utalarming av personell i førsteinnsats via Nødnett. Ekstraordinære dekningsutfordringer kan utalarmes via andre kommunikasjonsløsninger.
§ 37	Brannkonstabel skal ha gjennomført yrkesutdanning i samsvar med kursplan innen to år fra tilsetting.
§ 41	Utrykningsleder skal i tillegg ha yrkesutdanning som utrykningsleder.
§ 42	Leder beredskap skal ha gjennomført kurs i overordnet vaktberedskap og innsatsledelse, samt ha bachelor eller være kvalifisert som utrykningsleder heltid.
§ 44	Overordnet vakt skal ha kompetanse tilsvarende leder beredskap eller leder forebyggende og ha kurs i overordnet vaktberedskap.
§ 45	Brannsjef skal ha yrkesutdanning i forebyggende brannvern, kurs overordnet vaktberedskap og enten høyskole eller kompetanse som leder av forebyggende eller beredskap.

3.2 Krav og forventninger

Det er ingen av kommunene som har lagt andre oppgaver til brannvesenet enn det som fremkommer av brann- og eksplosjonsvernloven § 11. Slike oppgaver skal fremkomme i kommunens helhetlige ROS-analyse. Oppgavene skal ikke svekke brannvesenets håndteringsevne.

Eierkommunenes eksisterende ROS-analyser er oversendt Norconsult fra GBI i forbindelse med dette arbeidet. Norconsults gjennomgang viser derimot at det er hendelser som er analyser med høy risiko som går inn under brannvesenets ansvarsområde. Hendelsene er også identifisert i foreliggende analyse for GBI og omfatter brann i institusjon, brann i tettbygdstrøk/ Øvrebyen, brann i industri, skogbrann, ulykke med farlig gods, større trafikkulykke og ulykke knyttet til jernbanen. Basert på at dette også er hendelser som inngår i GBI sin ROS-analyse, så vil disse bli fulgt videre opp i denne beredskapsanalysen.

3.3 ROS-analyse

I ROS-analysen for GBI ble det identifisert 43 uønskede hendelser som ble vurdert med hensyn på risiko innenfor konsekvenskategoriene *involverte (mennesker/dyr)*, *ytre miljø*, *materielle verdier* og *håndteringsevne*. Disse 28 uønskede hendelsene er utgangspunktet for beredskapsanalysen.

Tabell 3-2 Uønskede hendelser ROS-analyse GBI

ID	Brann
1.	Brann i industri (sagbruk, biogassanlegg, pelletsfabrikk, plastindustri, treindustri)
2.	Brann i virksomhet som håndterer farlig stoff
3.	Brann i kraftanlegg/ transformatorstasjon
4.	Brann i avfallsanlegg
5.	Brann i bygg med solcelleanlegg
6.	Brann i forsamlingslokale/ samfunnshus
7.	Brann i institusjon (sykehjem, sykehus, fengsel, asylmottak)
8.	Brann i bolig med risikoutsatte grupper (kommunale utleieboliger, omsorgsboliger mv.)
9.	Brann i blokkbebyggelse med 1 trapperom
10.	Brann i fritidsbebyggelse

11.	Brann i område med tett trehusbebyggelse (mye utleieboliger, delt opp til leiligheter tilbake på 70-tallet - dårlig brannsikkerhet)
12.	Brann i overnattingssted
13.	Brann campingplass
14.	Brann i landbrukseiendom/ driftsbygning
15.	Brann i kjøpesenter
16.	Brann VBA
17.	Brann skole/ barnehage/ idrettsanlegg
18.	Brann i kjøretøy i parkeringskjeller (elbil)
19.	Brann i tungbil
20.	Søppel-/ halm-/ bråtebrann
21.	Terrengbrann langs jernbanelinjen
22.	Skogbrann (inkludert bistand til hendelser i Sverige)
23.	Brann i storulykkevirksomhet/ sprengstofflager utenfor eget geografisk ansvarsområde
24.	Bistand brannhendelser Sverige
25.	Sentrumsbrann med stort evakueringsbehov - Kirkenær
Transporthendelser	
26.	Ulykke med transport av farlig gods på vei/ bane
27.	Alvorlig trafikkulykke med flere skadde/fastklemte
28.	Flyhavari luftfartøy (små-/mikrofly, helikopter, mv.)
29.	Togavsporing
Ulykker	
30.	Utslipp med farlig stoff
31.	Eksplisjon industri, trykktanker
32.	Ulykke i virksomhet som medfører klemskader
33.	Akutt forurensning (oljelager/ drivstoff)
Redning	
34.	Rednings oppdrag i elv/ innsjø (overflateredning)
35.	Ulykke i terreng (friluftsliv)
36.	Dyreredning
37.	Båtulykker innsjø
38.	Flom
39.	Skred (grunnforhold)
40.	Ekstremvær (nedbør/ vind)
Andre hendelser	
41.	Tilsiktede hendelser – PLIVO
42.	Akutte helseoppdrag (hjertestans, selvmordsforsøk, mv.)
43.	Bistand helse (inkludert hjemmesykepleietjenesten/ legevakt)

4 Dagens organisering, risiko og utviklingstrekk

4.1.1 Organisering

Figur 4-1 - Stasjonsstruktur GBI (DSB)

Kongsvinger brannstasjon

Kongsvinger har 16 heltidsansatte samt fire konstabler deltid. Har kasernerte vaktlag på fire mannskaper. Denne ordningen gjør at femtemann har hjemmevakt. Risikoanalysen underbygger fortsatt at dette er en riktig dimensjonering for Kongsvinger brannstasjon.

Austmarka brannstasjon

Austmarka brannstasjon har 12 deltidansatte brannkonstabler uten vaktordning, dekkes også fra Kongsvinger

GBI er en operativ og forebyggende brann- og redningstjeneste med ansvar for kommunene Grue, Kongsvinger og Eidskog. GBI ble etablert i 2006 etter sammenslåing mellom Kongsvinger brannvesen og Grue brannvesen. I 2019 ble Eidskog kommune med i samarbeidet. I dag er GBI et interkommunalt selskap med hovedsete for administrasjon og ledelse på brannstasjonen i Kongsvinger. Representantskapet er organisasjonens høyeste organ og består av 2 representant fra hver av eierkommunene, mens styret består av 2 representanter fra Kongsvinger, Eidskog og Grue med tillegg av 2 ansattrepresentanter. Brannsjefen har ansvaret for den daglige driften og har en ledergruppe bestående av lederne i de ulike avdelingene.

Det er i underkant av 80 ansatte i GBI som er organisert med to avdelinger (beredskap og forebyggende) i tillegg til administrativ stilling som konsulent. Av de ansatte tjenestegjør ca. 64 i beredskapsavdelingen, fire på forebyggende avdeling tilsyn (inkl. leder), syv stykker i boligseksjon (inkl. formann) og en i administrasjon. I tillegg er det ansatt renholder i 100% stilling (dekker Kongsvinger og Austmarka)

Dagens stasjonsstruktur fremkommer av figur 4.-1 tillegg leier Sør-Odal innsatsleder-tjeneste (01-vakt) fra GBI.

Kirkenær brannstasjon

Kirkenær brannstasjon ligger i Grue kommune. Kirkenær brannstasjon har 16 deltidsansatte som går i fire delt vakt. Denne ordningen gjør at det til enhver tid er fire mann på vakt.

Eidskog brannstasjon

Eidskog brannstasjon har 18 deltidsansatte med femdelt vakt. For denne stasjonen innføres det ny turnus i 2024 med fire på hvert vaktlag.

Overbefalsvakt

GBI har firedelt overordnet vakt (0-1) som dekker hele ansvarsområdet (Kongsvinger, Grue og Eidskog) i tillegg dekkes Sør-Odal kommune (utleid tjeneste).

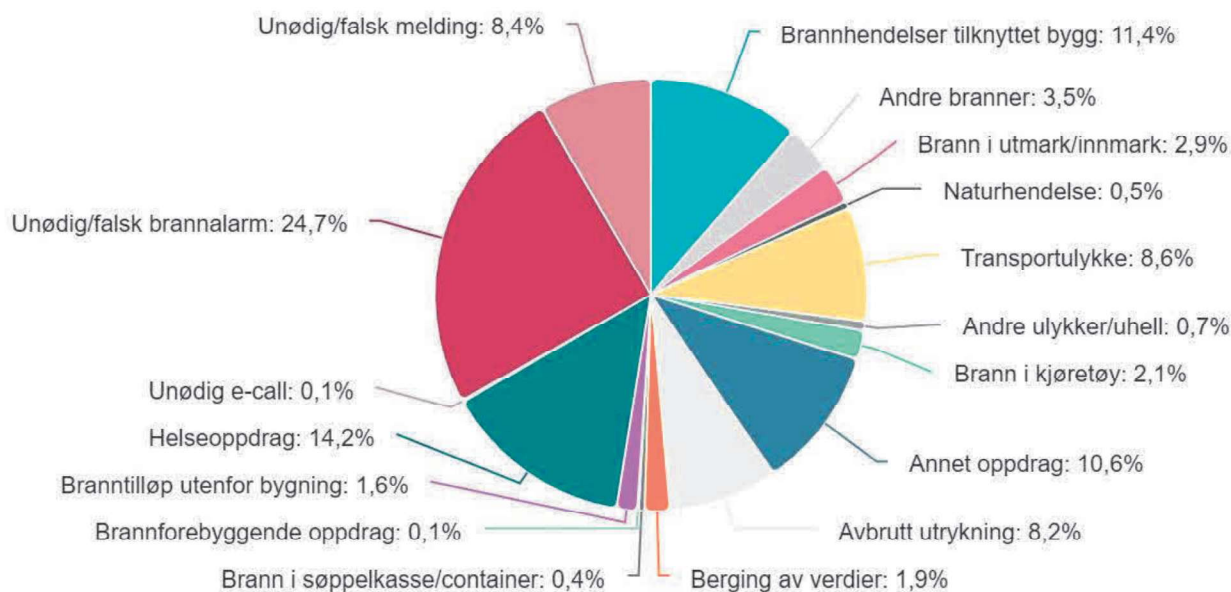
GBI har en reservestyrke (skogbrann) med 37 mannskaper i Kongsvinger, 47 i Grue og 17 i Eidskog. Som dekker alle tre kommunene innen ansvarsområdet.

Brannstatistikk (BRIS) viser at GBI har i perioden 2017-2022 hatt 3849 utrykninger. Dette tilsvarer vel 480 hendelser i snitt pr. år. Som en ser av tabellen har det i hovedsak vært en jevn stigning i antall utrykninger pr. år. Det er en stor nedgang i hendelsen i 2020, som i stor grad kan forklares med covid pandemien, dette er en nedgang i antall hendelser som en også ser på landsbasis. Det var også en marginal nedgang i hendelser fra 2022 til 2023.

Tabell 4-1 Antall utrykninger per år for GBI (kilde: BRIS)

År	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Gjennomsnitt
Antall utrykninger	406	499	569	595	507	582	655	631	481

Statistikk over «kategori oppdrag» viser at GBI har i perioden 2021-2023 hatt flest utrykninger knyttet til «unødig/falsk brannalarm». Av reelle hendelser utgjør helseoppdrag (14,6 %) den største kategorien, etterfulgt av brannhendelser tilknyttet bygg (11,5 %) og transportulykke (8 %).

Figur 4-2 Utrykningsstatistikk for GBI i perioden 2021-2023 (kilde: BRIS)

Antall utrykninger per kommune viser at Kongsvinger har flest utrykninger med 390 i gjennomsnitt de siste tre årene. Som tallene viser er det noe variasjon (både økning og nedgang mellom år) for Kongsvinger. Eidskog har hatt en jevn økning i hendelser disse tre årene. Grue kommune har hatt en nedgang fra over 100 hender i 2021 til rett over 80 hendelser i 2023.

Tabell 4-2 Antall utrykninger per kommune og per år (kilde: BRIS)

Kommune	2021	2022	2023	Gjennomsnitt
Kongsvinger	359	417	394	390
Grue	102	93	82	92
Eidskog	136	145	155	145

4.1.2 Risiko i ansvarsområdet og utviklingstrekk

Den gjennomførte ROS-analysen for GBI har avdekket et risikobilde som har noe geografiske variasjonen innenfor ansvarsområdet til GBI. GBI sitt ansvarsområde har en forholdsvis stor utstrekning med spredt bebyggelse og til dels lange innsatsveier. Videre er det en kompleksitet knyttet til grenseforhold, trafikkert hovedvegstreking ut av landet, vassdrag og større skogområder som går gjennom ansvarsområdet. En spesiell situasjon for GBI er antall blokker i Kongsvinger med bare ett trappeløp, der GBI sitt høydemateriell er definert som rømningsvei to. Dette gjelder for et 60-70 talls blokker, noe som gjør at GBI må være det brannvesenet i Norge med flest objekter av denne typen. Av disse blokkene er det flere som ikke har brannvarslingsanlegg til 110, samt at det er få som har røykventilasjon i trapperom, og det er utfordrende med oppstillingsplass for høyderedskap ved flere av objektene. GBI har et samarbeid med Kongsvinger og Omegns Boligbyggelag (KOBBL) og mot styrene i borrettslagene når det gjelder å opplyse om ansvar og gi råd om hva som bør gjøres opp mot varslingsanlegg, oppstillingsplasser mv.

Analyseprosessen har resultert i 43 identifiserte uønskede hendelser for GBI. De uønskede hendelsene er analysert med hensyn på konsekvens (involverte, ytre miljø, materielle verdier og håndteringsevne) og sannsynlighet.

Konsekvenskategorien «involverte» viser hvor mange man antar vil være direkte involverte i hendelsen. Med direkte involverte menes det antall mennesker eller dyr som trenger assistanse fra brannvesenet.

Risikobildet for involverte viser at mange hendelser vil involvere mange mennesker/dyr. Hendelser som er vurdert til høyest konsekvens vil være krevende hendelser for brannvesenet pga. mange involverte (dyr/mennesker) som behøver hjelp. Slike hendelser er gjerne mannskapskrevende, og brannvesenet må ofte håndtere de involverte før de får iverksatt innsats. Selv om konsekvenskategorien ikke sier noe om skade på eller tap av liv og helse, vil hendelser med mange direkte involverte innebære et potensiale for dødsfall og helseskader. Hele 27 hendelser som er vurdert til høyest eller nest høyeste konsekvensnivå. Hvor vi ser at de fleste av disse er vurdert til kategorien «sannsynlig» eller høyere. Det bemerkes også at flere av hendelsene som har høyt risikonivå i denne kategorien har høy usikkerhet knyttet til seg.

Konsekvenskategorien ytre miljø er relativt spredt, med en del hendelser med moderat eller høyt risikonivå, men hovedvekten av hendelsene har et lavt risikonivå. Noe av grunnen til at de fleste hendelser får et lavt risikonivå for konsekvenskategorien ytre miljø er at denne analysen hovedsakelig har tatt for seg hendelser som brannvesenet må forvente å håndtere selv, uten at aksjonen går over til KOAF-2 aksjon (IUA aksjon). Følgende hendelser er vurdert til høyest risikonivå for kategorien ytre miljø; brann i område med tett trehusbebyggelse, brann i landbrukseiendom/ driftsbygning, sentrumsbrann med stort evakueringsbehov og flom.

Risikobildet for konsekvenskategorien materielle verdier viser at de fleste uønskede hendelser brannvesenet håndterer medfører skader på materielle verdier. I denne analysen er det gjort en totalvurdering på materielle skader uavhengig av eierforhold. De fleste uønskede hendelser havner på et moderat risikonivå, noe som er naturlig gitt brannvesenets oppdrag.

Risikobildet for konsekvenskategorien håndteringsvne viser hvilke hendelser brannvesenet håndterer selv, og hvilke hendelser brannvesenet trenger bistand på. Risikobildet viser at brannvesenet har vurdert at det vil ha behov for regional bistand på 10 hendelser. Dette gjelder i stor grad hendelser som involverer farlig stoff, sprengstoff og akutt forurensning. Videre er det noen større brannhendelser som brann i tett trehusbebyggelse og brann i storulykkevirksomhet utenfor eget geografisk ansvarsområde. Det er videre vurdert at en hendelse har behov for nasjonal bistand. Det gjelder skogbrann hvor det vil være behov for nasjonal ressurs som skogbrannhelikopter. GBI kan i motsatt fall også bistå ved skogbrannhendelser i Sverige.

Når det gjelder identifiserte sårbarheter så er det flere forhold som er diskutert i analysen. Som andre brannvesen med deltidspersonell i Norge opplever også GBI en utfordring knyttet til rekrutering og tilgang på

mannskaper. Det er en utfordring å få mannskaper som både bor og jobber innenfor en akseptabel avstand til stasjonene. Etter at brannskolen har åpnet for lokal og nettbasert utdanning av deltidsmannskaper, vurderer GBI at de vil klare å lukke utdanningsetterslepet. En annen sårbarhet som ble diskutert er hendelser med eget mannskap på oppdrag og HMS-forhold. Brannvesenet håndterer en rekke ulike hendelser og kan oppleve, av ulike årsaker, å bli satt ut av stand til å håndtere hendelsen som planlagt. Det kan være trusselsituasjoner eller ulykker som involverer eget mannskap. På landsbasis har vært flere hendelser de seneste årene hvor brannvesenet i utrykning har hatt uhell på vei til skadested. Antall ulykker med utrykningskjøretøy under utrykning i Norge i perioden 2005-2017 viser et gjennomsnitt på 13,1 ulykker per år, hvor 22,8 personer har blitt skadd eller drept per år. En slik hendelse kan medføre at GBI vil ha utfordringer med å håndtere opprinnelig hendelse og samtidig ta vare på eget mannskap som har vært utsatt for ulykke. Kjøring med utrykningskjøretøy bør ha høyt fokus i brannvesenets HMS-arbeid. Herunder bør det også diskuteres hvordan, og med hvilket materiell en rykker ut med knyttet til ABA og andre unødvendige hendelser. Når det gjelder kjøretøy så er det spesielt kjøretøyene ved Austmarka stasjon som er uegnet i et HMS-perspektiv. Kjøretøyene ved denne stasjonen er veteranbiler og er fra henholdsvis 1972 og 1976. Kjøretøyene har ikke krav til EU kontroll, men GBI har satt krav om at det skal gjennomføres årlig service. Bilene har ikke det sikkerhetsutstyret og de støttesystemene en forventer å finne i en brannbil i 2023, blant annet mangler det sikkerhetsseler.

En annen utfordring i forhold til HMS er kreftfaren innen brann- og feieryrket. Undersøkelser, forskning og mistanker har lenge tydet på at brannfolk har høyere risiko for å utvikle kreft enn resten av befolkningen. Nå er det konstatert at brann- og feieryrket har en sikker sammenheng med økt kreftrisiko. GBI har nye moderne brannstasjoner både på Eidskog og Kongsvinger hvor det er tilrettelagt for å kunne ivareta mannskapenes helse med tanke på eksponering av farlige stoffer. Kreftfaren må ha høyt fokus i brannvesenets HMS-arbeid, både på stasjonene, ute på hendelser. Når det gjelder brannstasjonene så er det spesielt Kirkenær brannstasjon som er utfordrende i et HMS-perspektiv, noe også arbeidstilsynet har påpekt så langt tilbake som i 2017. Austmarka brannstasjon er også en gammel stasjon, denne fungerer derimot kun som ett deponi for biler og utstyr. I tillegg skal manskapene her i svært liten grad eksponeres for farlige stoffer, gitt hvilke hendelser de er satt opp til å håndtere.

Det må også trekkes frem at de minste eierkommunenes økonomiske situasjon er utfordrende og utgjør en sårbarhet for GBI. Dette gjør at det må kuttes i kostnader som også får konsekvenser for brannvesenet ved at det må kuttes i budsjettmidler som er avsatt/ skulle vært avsatt til GBI. Dette får konsekvenser ikke bare for GBIs investeringsmuligheter, men påvirker også drift i brannvesenet.

De siste årene har flere problematisert endringen i både antall og type oppdrag brannvesenet håndterer.¹ Stortingsmeldingen om brann sikkerhet fra 2008 påpeker på det tidspunktet den ble skrevet at utviklingen går i retning av at brannvesenet rykker ut til færre bygningsbranner, mens andre akutte hendelser som trafikkulykker øker.² Siden den gang ser man også en klar utvikling i antall helseoppdrag brannvesenet bistår på. Samfunnssikkerhetsmeldingen fra 2020 trekker frem at det nest vanligste reelle oppdraget til brannvesenet i 2019 var helseoppdrag.³ De vanligste reelle oppgavene for brannvesenet er knyttet til trafikkulykker. DSB har i informasjonsskriv redegjort at akutthjelperoppdrag som utføres av brannvesenet ikke dekkes av pasientskadeordningen. DSB påpeker at behandlingsskader som følger av hjelp fra en akutthjelper vil sannsynligvis forekomme og at kommunen eller brannvesenet vil kunne få krav om erstatning fra den skadelidte som har fått behandlingsskade.⁴

Vi får stadig en mer eldredominert befolkning i Norge. Ifølge kvalitetsreformen for eldre (2017-2018) er målet at flere eldre skal få mulighet til å leve hjemme så lenge som mulig, og skal få støtte til å klare dette, på tross

¹ [Hvor langt går ansvaret til brann- og redningstjenesten? - Samfunnsbedriftene](#)

² Justis- og politidepartementet. St. meld. nr. 35 Brann sikkerhet. 2008-2009.

³ Justis- og beredskapsdepartementet. Meld. St. 5 - Samfunnssikkerhet i en usikker verden. 2020-2021.

⁴ Brev av 20.10.2022 – ref. 2022/15900 GRAN

av sykdom og funksjonssvikt. Dette kan påvirke brannvesenets utrykninger i fremtiden, både i form av bistand til helsevesenet og husbranner. NOU 2012:4 «Trygg hjemme – Brannsikkerhet for utsatte grupper» trekker frem at eldre hjemmeboende er en særdeles utsatt gruppe når det kommer til omkomne i brann og foreslår at forebyggende tiltak spesielt rettes mot disse sårbare gruppene.

I 2015 ble det utviklet en felles prosedyre for brann, helse og politi som beskriver hvordan innsatspersonell skal redde liv og begrense skade i situasjoner der det utøves pågående livstruende vold (PLIVO). Prosedyren beskriver hvordan innsatspersonell fra brann skal opptre for å redde liv og begrense skade i situasjoner hvor politi ikke har ankommet. Det betyr at det er en forventning om at brannvesenet skal utføre politioppgaver i politiets fravær. Definisjonen av pågående livstruende vold er når en eller flere gjerningspersoner utøver livstruende vold med våpen eller farlige gjenstander mot flere uskyldige personer.

Samfunnsbedriftene brann og redning trekker frem at økning i antall helseoppdrag fører til en stor belastning for brannvesenet, spesielt i distriktene som bemannes av deltidspersonell.⁵ Deltidspersonell må tas ut av ordinært arbeid for å løse oppgaver helseforetak har ansvar for. Dette fører til økt belastning på deltidspersonell og deres hovedarbeidsgiver. I dag opplever mange distriksbrannvesen utfordringer med å rekruttere deltidspersonell. Dersom antall oppgaver som pålegges brannvesenet fortsetter samtidig som utfordringene med deltidsmannskap vedvarer vil det på sikt føre til en betydelig svekket beredskap samlet sett ute i distriktene.

Det er også verd å nevne at all den tiden et mindre oppdrag opptar brannvesenet, svekkes responstiden dersom et mer akutt oppdrag oppstår. I forrige regjering sin plattform⁶ ble det påpekt at beredskapskapasiteten i kommuner, inkludert rollefordelingen mellom brannvesen, politi og helsevesen skal gjennomgås. Dette følges opp i Samfunnssikkerhetsmeldingen:

Helsedirektoratet og DSB har fått i oppdrag å gjennomgå og vurdere mengden og typen oppdrag, belastningen ved å være først på stedet ved komplekse helsehendelser, behovet for kompetanse, utstyr og opplæring og eventuelle konsekvenser for brann- og redningsvesenenes dimensjonering, rekruttering og håndtering av primæroppgaver. Økonomiske og administrative konsekvenser skal også vurderes.

4.1.3 Totalberedskapskommisjonen

Regjeringen oppnevnte 21. januar 2022 en totalberedskapskommisjon for å vurdere hvordan de samlede beredskapsressursene kan benyttes best mulig. Den ble ledet av tidligere forsvarssjef Harald Sunde. Kommisjonen overleverte sin rapport (NOU 2023:17)⁷ til justis- og beredskapsministeren Emilie Enger Mehl, den 5. juni 2021. Totalberedskapskommisjonen har pekt på noen generelle utfordringer og muligheter som kan påvirke brannvesenets arbeid i fremtiden, noen av disse er:

- Klimaendringene kan føre til flere og mer alvorlige branner, flommer, ras og andre naturkatastrofer som krever innsats fra brann- og redningsvesenet.
- Teknologisk utvikling kan gi nye trusler, som cyberangrep, droner, biologiske og kjemiske våpen, men også nye muligheter, som digitalisering, automatisering, sensorer, kunstig intelligens og robotikk.
- Demografiske endringer kan påvirke både behovet for og tilgangen til brann- og redningspersonell, som aldring, urbanisering, innvandring og integrering
- Stormaktsrivalisering kan øke risikoen for konflikt, spenning og påvirkning i vårt nærområde, som kan ha konsekvenser for vår sikkerhet og beredskap.

⁵ [Derfor trenger brann og redning en ny samfunnssikkerhetsmeldingen - Samfunnsbedriftene](#)

⁶ [Granavolden-plattformen - regjeringen.no](#)

⁷ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2023-17/id2982767/>

Kommisjonen trekker også opp viktigheten av samvirker og samarbeid mellom nødetatene. Blant annet skriver kommisjonen følgende:

Den enkelte nødetat har et lovpålagt ansvar om å yte bistand til befolkningen. Godt samvirke mellom nødetatene er avgjørende for at hendelser kan løses på best mulig måte. Selv om de tre nødetatene har ulik organisering og lokalisering, jobber de for den samme overordnede målsettingen om å forebygge og redusere konsekvenser av uønskede hendelser som kan true liv og helse. Særlig forskjeller i lokalisering fører til at det vil være oppdrag der de respektive etatene innledningsvis utfører arbeid innenfor en annen etats ansvarsområde.

Kommisjonen ser at det kan være en risiko for at samvirket blir prioritert ned når nødetatene stilles overfor et forventet mindre budsjettmessig handlingsrom. Kommisjonen mener derfor at det er viktig å fortsatt prioritere samvirket mellom nødetatene. Dette samvirket må utvikles innenfor rammen av den offentlig organiserte redningstjenesten, med nasjonal styring gjennom HRS, og økt innsats fra de lokale redningssentralene for å styrke beredskapen i sitt politidistrikt. Dette vil bidra til å sikre både bred forankring og faglig kvalitet i arbeidet.

Kommisjonen trakk videre blant annet frem følgende når det gjelder brann- og redningsvesenet:

- Brann- og redningsvesenets portefølje vil endre seg som følge av fremtidige utfordringer. Nye energikilder og flere og større klimarelaterte hendelser vil kreve større faglig kompetanse. Brann- og redningsvesen med heltidspersonell har ikke, med dagens dimensjonering, kapasitet til å håndtere en mer omfattende oppgaveportefølje. Dette vil også utfordre kompetansen til deltidspersonell, som har begrenset mulighet til å delta på opplæring og øvelser.
- Flere aktører i brann- og redningsvesenet har overfor kommisjonen pekt på at dagens myndighets- og ledelsesstruktur i fremtiden kan bli utfordret av hendelser som krever særskilt kompetanse og kapasitet, eller hvor omfanget og samtidigheten gjør det nødvendig at ressurser prioriteres på tvers av brann- og redningsvesen. CBRNE-hendelser (hendelser knyttet til kjemiske, biologiske, radioaktive, nukleære eller eksplosive stoffer) er eksempler på slike hendelser som krever spesiell kompetanse og materiell.
- Ved slike tilfeller vil det kunne oppstå et behov for å prioritere og lede ressurser som går på tvers av kommunegrensene, fylkesgrensene og politidistriktet. Det vil også kunne være behov for en ledelseskapasitet over lokalt nivå, med mulighet og evne til å vurdere risiko på tvers og i en større sammenheng, og med myndighet til å utøve operativ ledelse. Flere av aktørene har også pekt på at det mangler formelle strukturer for regionalt samarbeid i brann- og redningsvesenet.
- Flere aktører innen brann- og redningsvesenet vist til et behov for å etablere nasjonale eller regionale ordninger knyttet til spesialområder, eksempelvis redningsdykking, dyreredning, kjemikaliedykking, Urban Search and Rescue (USAR). En statlig finansieringsordning er fremhevet som noe som vil kunne bidra til å etablere slike ordninger fordi det er mer sannsynlig at lokale brann- og redningsvesen vil kunne være villige til å ta på seg ansvaret i et område eller en region dersom finansieringen er avklart.
- Kommisjonen mener det er en svakhet at det i dag ikke finnes et godt nok kunnskapsgrunnlag til å si noe sikkert om oppgavefordelingen mellom nødetatene eller omfanget av samvirket. Kommisjonen anbefaler derfor at det settes i gang et arbeid for å utvikle et slikt felles kunnskapsgrunnlag for å øke forståelsen av hvordan samvirket mellom nødetatene er, og hvordan dette er i utvikling. Samvirket mellom aktørene i den offentlig organiserte redningstjenesten må også inkluderes i et slikt arbeid. Oversikt over faktisk kapasitet, responstid og kompetanse i hver enkelt etat vil være viktig for å kunne identifisere kvalitet i tjenesten i et samvirkeperspektiv.

Kommisjonen konkluderer også med at det er behov for en politisk drøftelse og vurdering knyttet til hva standarden for grunnberedskapen i Norge skal være, og hvor mye risiko man er villig til å leve med. Hva slags risiko den enkelte innbygger i Norge må forvente å leve med, og hvilken hjelp man kan forvente av

nødetatene ved ulike hendelser, er noe det er viktig å kommunisere åpent rundt. Kommisjonen mener derfor at dette må inngå i en langtidsplan for sivil beredskap.

4.1.4 Helhetlig gjennomgang av brann og redningsvesen

Justis- og beredskapsdepartementet oppnevnte 10. november 2022 en arbeidsgruppe til å bidra i regjeringens arbeid med en helhetlig gjennomgang av brann- og redningsområdet for å sikre et brann- og redningsvesen som er i stand til å håndtere fremtidens utfordringer innen eget sektoransvar og i samarbeid med andre nødetater og beredskapsaktører. Utvalget ble ledet av Johan Marius Ly, avdelingsdirektør - Avdeling for brann og redning hos Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB). Utvalget overleverte sin rapport til Justis- og beredskapsminister Emile Enger Mehl mottok fredag 16. juni 2023. Rapporten danner grunnlaget for en ny stortingsmelding som regjeringen skal legge frem på området på et senere tidspunkt.

Gjennom arbeidet har arbeidsgruppen identifisert flere utfordringer for fremtidens brann- og redningsvesen:

- Mange brann- og redningsvesen er for små og har for lite ressurser til å håndtere fremtidens utfordringer alene.
- Det er behov for styrket regionalt samarbeid, noe som vil gi mer slagkraft.
- Det er nødvendig å presisere hvilke oppgaver som skal være i brann- og redningsvesenets grunnportefølje.
- Det er behov for tydeligere rammer for bistand fra brann- og redningsvesen til politiet og helsemyndighetene.
- Det er behov for å tilføre mer ressurser for at brann- og redningsvesenet skal være i stand til å møte framtidens utfordringer

Arbeidsgruppen har foreslått flere aktuelle tiltak for å møte fremtidens utfordringer:

- Etablere en grunnportefølje for beredskaps- og forebyggende oppgaver som alle brann- og redningsvesen skal kunne håndtere.
- Etablere regionalt samarbeid mellom brann- og redningsvesen innenfor de geografiske grensene til 110-sentralene.
- Etablere hjemler for nasjonal myndighet til å kunne prioritere ressurser og personell på tvers av brann- og redningsvesen ved store hendelser.
- Fortsette satsingen på kompetanseheving gjennom å styrke deltidsopplæringen og starte arbeid med etablering av lederutdanningen.
- Etablere tydeligere rammer for bistand fra brann- og redningsvesen til politiet og helsemyndighetene, slik at oppgavene klargjøres i lov og forskrifter.
- Etablere et langsiktig forskningsprogram for å legge til rette for en kunnskapsbasert utvikling av brann- og redningsvesenet.
- Tilføre mer ressurser for at brann- og redningsvesenet skal være i stand til å møte framtidens utfordringer.

Ser vi litt nærmere på det første kulepunktet i listen fra utvalget så handler det om å etablere en grunnportefølje for beredskaps- og forebyggende oppgaver som alle brann- og redningsvesen skal kunne håndtere. Dette betyr at det vil kunne bli definert et sett med grunnleggende oppgaver som alle brann- og redningsvesen i Norge skal være i stand til å utføre. Disse oppgavene vil trolig omfatte både beredskapsoppgaver, som å respondere på branner og andre nødsituasjoner, og forebyggende oppgaver, som å drive med brannforebyggende arbeid og opplæring. Målet med dette tiltaket er å sikre at alle brann- og redningsvesen, uavhengig av størrelse og geografisk plassering, har en grunnleggende evne til å håndtere både nåværende og fremtidige utfordringer.

4.1.5 Stortingsmelding 16, 2023-2024 Brann- og redningsvesenet

Den 22. mars la regjeringen frem Meld. St. 16 (2023 – 2024) Brann- og redningsvesenet Nærhet, lokalkunnskap og rask respons i hele landet. Regjeringen påpeker at med denne stortingsmeldingen legges det til rette for at Norge skal ha et brann- og redningsvesen som er i stand til å håndtere fremtidige utfordringer, både innenfor eget sektoransvar og i samarbeid med andre nødetater og beredskapsaktører.

Regjeringen mener at brann- og redningsvesenet fortsatt skal være et kommunalt ansvar og at en landsdekkende organisering skal ligge fast. Et desentralisert brann- og redningsvesen med god lokalkunnskap, kort responstid og samvirke med andre nødetater og beredskapsaktører er grunnleggende. Følgende slås fast om kommunal organisering:

Den kommunale organiseringen av brann- og redningsvesenet legger godt til rette for nærhet til beredskapsmessige og forebyggende oppgaver gjennom lokalkunnskap og oversikt over lokal risiko. Denne organiseringen ligger fast. Brann- og redningsvesenet utformer egne planer og gjennomfører egnede tiltak basert på kunnskapen de har om lokale forhold. Å være en del av kommunen bidrar til involvering og samarbeid med andre kommunale tjenester for å løse oppgaver knyttet til både forebygging og beredskap.

Videre kommer regjeringen med følgende overordnede nasjonale mål for brannområdet:

- Ingen skal omkomme som følge av brann.
- Unngå tap av uerstattelige kulturhistoriske verdier.
- Unngå branner som lammer kritiske samfunnsfunksjoner.
- Styrket beredskap og håndteringsevne.
- Mindre tap av materielle verdier.

For å få til disse overordnede målene trekker regjeringen bl.a. frem at de ønsker å sikre rollen det lokale brann- og redningsvesenet har som den viktigste tekniske redningsressursen i kommunen. Videre vil regjeringen tydeliggjøre hvilke forebyggende- og beredskapsoppgaver alle brann og redningsvesen skal håndtere (minimumskrav). Regjeringen skal også sørge for at det er et brann- og redningsvesen som er rustet for fremtiden, blant annet for å kunne håndtere klimaendringer.

Det er også verd å merke seg i stortingsmeldingen at regjeringen skal gjennomgå organisering og finansiering av brann- og redningsvesenets bistand til helsetjenesten og politiet. Videre skal også brannforebyggerens oppgaveportefølje vurderes i bredt forebyggende perspektiv. Det vil si at det skal sees på muligheter for å utnytte brannforebyggerenes kompetanse innenfor hele det forebyggende området.

5 Resultater

Analyse av de dimensjonerende hendelsene og den overordnede GAP-analysen brukes som et utgangspunkt for beredskapsanalysen for å analysere dagens beredskap og nødvendig beredskap iht. forskriftskrav, egne organisatoriske ambisjoner, samt risiko og sårbarhet i ansvarsområdet. Resultatene av analyse av dimensjonerende hendelser og overordnet GAP-analyse har avdekket områder hvor GBI bør og må iverksette tiltak. Dette kapittelet redegjør for disse resultatene.

5.1 Dimensjonerende hendelser for Glåmdal brannvesen IKS

Gjennom en grundig utvelgelsesprosess er det kommet frem til 13 dimensjonerende hendelser for GBI (Tabell 5-1). Prosessen med utvelgelse av dimensjonerende hendelser iht. analysens metodikk (jf. kapittel 2) er dokumentert i vedlegg 4.

Tabell 5-1 Dimensjonerende hendelser

Dimensjonerende hendelser
1. Brann i større bygning med behov for evakuering
2. Brann i landbrukseiendom/ driftsbygning med solcelleanlegg
3. Brann i industri med stort evakueringsbehov
4. Brann i institusjon (sykehjem, sykehus, fengsel, asylmottak)
5. Brann i blokkbebyggelse med 1 trapperom
6. Brann i område med tett trehusbebyggelse (mye utleieboliger, delt opp til leiligheter tilbake på 70-tallet - dårlig brannsikkerhet)
7. Brann i kjøretøy i parkeringskjeller (elbil)
8. Brann i terreng
9. Utslipp av farlig stoff.
10. Dyreredning
11. Båtulykker elv/ sjø
12. Akutte helseoppdrag (hjertestans, selvmordsforsøk, mv.)
13. Tungbilredning

For de dimensjonerende hendelsene er det utarbeidet scenarier. For disse ble det også besluttet operative mål, og vurdert hvor godt rustet dagens GBI er til å håndtere de dimensjonerende hendelsene. Basert på disse vurderingene ble det identifisert tiltak som vil bidra til en risikobasert beredskap for GBI. Scenariene og operative mål fremgår av vedlegg 1.

De dimensjonerende hendelsene er representative (typiske) og er styrende for beredskapens ytelser. De benyttes i planleggingsammenheng for å kunne dimensjonere beredskapen mest mulig riktig ut fra faglige vurderinger. Å dimensjonere etter en hendelse, kan enten innebære en ambisjon om å håndtere den alene, eller i samarbeid med andre. De dimensjonerende hendelsene benyttes i planleggingsammenheng for å utvikle brannvesenet. Et brannvesen må i det daglige være forberedt på å håndtere alle mulige hendelser med ulik kompleksitet og størrelse. Dette gjelder også dersom det inntreffer samtidige/ parallelle hendelser. Man må derfor også se på ressursituasjonen i regionen, noe som er i tråd med føringer gitt av brann- og

redningsvesenforskriften. Den utviklingen av GBI som beredskapsanalysen anbefaler, vil gjøre GBI bedre rustet til å håndtere egne hendelser, men også bistå andre brannvesen i regionen ved større hendelser.

5.2 Funn og tiltak

Her vil det redegjøres for hovedfunn innen hvert tema: dimensjonering, ledelse og strategi, kompetanse og materiell. Det er videre formulert tiltak spesifikt for hver dimensjonerende hendelse i den enkelte analyse av dimensjonerende hendelser i vedlegg 1. I vedlegg 2 er den overordnede GAP-analysen gjengitt, der er det formulert tiltak for å oppfylle forskriftskrav (der det er avvik) og ytterligere tiltak anbefalt basert på risiko- og sårbarhetsbildet. Alle tiltakene er sammenfattet i en oppfølgingsplan i vedlegg 3 Oppfølgingsplan for tiltak.

5.2.1 Dimensjonering (organisering og bemanning)

Minimumskrav til organisering av vaktberedskap fremgår av § 17 i brann- og redningsvesenforskriften. I tettsteder med inntil 3 000 innbyggere skal beredskapen som et minimum organiseres av deltidspersonell uten kontinuerlig vaktberedskap. I perioder hvor det ikke kan forventes tilstrekkelig oppmøte ved hendelser skal det opprettes kontinuerlig vaktberedskap. I tettsteder med 3 000 til 8 000 innbyggere skal beredskapen som et minimum være organisert i vaktlag bestående av deltidspersonell i kontinuerlig vaktberedskap. I tettsteder med 8.000-20.000 innbyggere skal beredskapen som et minimum være organisert i vaktlag bestående av heltidspersonell med kontinuerlig vaktberedskap på brannstasjon innenfor ordinær arbeidstid (også kalt dagkaserner). Utenfor ordinær arbeidstid kan beredskapen organiseres i vaktlag bestående av deltidspersonell med kontinuerlig vaktberedskap, men hvor utrykningsleder har brannvern som hovedyrke.

Brann- og redningsvesenet skal uavhengig av kravene i § 17 andre til femte ledd sikre innsats i hele ansvarsområdet, og ha tilstrekkelig beredskap etter risiko- og sårbarhetsanalysen, beredskapsanalysen og kravet til utrykningstid. Det er i denne sammenhengen også relevant å trekke frem forskriftens § 6. Grunnlag for organisering, bemanning og utrustning. Der det fremkommer at kommunen skal organisere, bemanne og utruste brann- og redningsvesenet på bakgrunn av en

- a) risiko- og sårbarhetsanalyse
- b) forebyggendeanalyse, og
- c) beredskapsanalyse.

Veileder til brann- og redningsvesenforskriften peker på forhold som kan gjøre at det er aktuelt å ha en høyere vaktberedskap enn minimumskrav ved at to eller tre innsatspersonell døgnkaseres:

- Dårlig oppmøte og problemer med å rekruttere deltidsmannskaper.
- Oppfylle krav til utrykningstid.
- Det reelle folketallet er over 20.000 medregnet studenter, turisme og pendlere.
- Brannstasjonen dekker to tettsteder.

GBI har i dag en beredskap som er dimensjonert ut ifra risiko i alle sine eierkommuner og ved alle sine stasjoner. Dette baserer seg på forhold identifisert ved arbeidet med forrige versjon av ROS-analysen og som igjen er stadfestet ved arbeidet med analysene som er gjort i 2023 og 2024. Dimensjoneringen hensyn tar avdekket forhold knyttet til risiko i området, utfordringer med oppmøtetid, og objekter med krav til utrykningstider. GBI vil derfor med bakgrunn i ROS- og beredskapsanalysen videreføre dagens beredskap med kasernert mannskap på stasjonen i Kongsvinger og vaktberedskap på stasjon Eidskog og Kirkenær. Det gjøres en justering i Eidskog fra 1.1.2024 der det etableres turnus med 4 personer på vaktlaget. GBI ivaretar forskriftskravene til organisering innenfor sitt ansvarsområde.

Grunnbemanningen ved stasjonen i Kongsvinger er som nevnt kasernert hele døgnet. Derimot har ikke sjåfører for lift samme beredskap ved at denne har hjemnevakt og ikke er kasernert. I henhold til brann- og redningsvesenforskriften § 14 Vaktlag skal et vaktlag styrkes med ytterligere mannskap dersom det er

forutsatt i byggesak at beredskap skal ivareta rømningsvei med høyderedskap. For Kongsvinger er dette tilfelle for en rekke blokker. Derfor er det også en mann på hjemmevakt for å ivareta beredskapen for høydemateriell og inngår dermed som femte mann på vaktlaget. I henhold til forskriftens § 17 Vaktberedskap sjettede ledd står det at *Dersom det er krav til ytterligere mannskap etter forskriften § 14, skal personell for høyderedskap og tankbil ha samme vaktberedskap som vaktlaget for øvrig.* Dette fraviker GBI fra i dagens organisering. Dette er likevel vurdert å være tilfredsstillende, gitt at beredskap på sjåfør for lift er innenfor det som er forskriftens minimumskrav (hjemmevakt utenom ordinær arbeidstid) og GBI har en forsterket ordning med døgnkasernerte mannskaper. Samtidig må GBI være klar over dette fraviket og være bevisst på det. For å kompensere noe for dette er det en tilrådning at GBI har et uniformert mindre kjøretøy for femtemann på vakt. Dette for enklere å kunne ta seg til stasjonen ved alarm i forhold til det lokale trafikkbildet.

Når det gjelder Eidskog så bør det vurderes ytterligere å styrke ordningen med vaktlag med en femte person. Dette for å ivareta beredskap knyttet til tankbil. Situasjonen i kommunen der er at det er utfordringer med å opprettholde nødvendig trykk på slokkevann over tid. Videre er det lokalisert to tankbiler på stasjonen der i dag nettopp på grunnlag av dårlig kommunal vannforsyning. Vaktlagsordningen som kommer i gang 1.1.2024 består derimot bare av fire mannskaper. Det foreligger ingen beslutning i kommunen i henhold til § 14, siste ledd i brann og redningsvesenets forskriften *Vaktlaget skal styrkes med ytterligere mannskap dersom kommunen har besluttet at tankbil skal dekke brann- og redningvesenets behov for slokkevann, jf. forskrift 17. desember 2015 nr. 1710 om brannforebygging § 21.* Samtidig viser forhold fremkommet under ROS-analyse og beredskapsanalysen for GBI at det sterkt bør vurderes å utvide vaktlaget i Eidskog med en 5. person som sjåfør for en tankbil.

Alle tettsteder er dekket innenfor kravet i forskriften i forhold til utrykningstid. Det er noen objekter med krav til 10 minutters utrykningstid som er i grenseland. Som andre brannvesen i Norge sliter også GBI noe med å fylle opp deltidsstasjonene med mannskaper tidsnok. Dette går ut over utrykningstiden og dermed kan det oppstå avvik opp mot objekter med krav til 10 min. utrykningstid. GBI opplever at dette er et økende problem. Dette underbygger at det er vaktordning på mannskaper ved både Kirkenær- og Eidskog brannstasjon.

Gjennom vurdering av de dimensjonerende hendelsene kommer det også frem at GBI er sårbare i ferie og høytider. Da er en kun bemannet med lovpålagte stillinger, ingen ekstra på jobb i ferier. For Kongsvinger sin del vil det si at 1/3 av styrken på ferie, ett vaktlag på jobb og resten kan være borte. På Austmarka kan det være 0-12 på oppmøte (erfaringsmessig 4-8), kan også dekkes fra Kongsvinger, men vil da f.eks. ikke nå sykehjemmet innenfor 10 min. Det bør derfor vurdere etablering av prosedyrer/ planer i tråd med forskriftskrav for å sikre mannskaper i tjeneste når en er sårbar. Det vurderes at GBI ikke tilfredsstillende gjeldende forskriftskrav på dette området i dag. Dette kan være planer som iverksettes ved varsel om ekstremvær, tørkeperioder, perioder der en vet det vil være vanskelig å få tak i mannskaper, mv. Det er også slik at det ikke er noe restkapasitet for det kasernerte mannskapet på Kongsvinger. For å dekke opp for kurs, sykdom, ferie mv. benyttes ressurser fra en etablert vikarpool. Det er identifisert noen utfordringer med dette ved at en ikke har et like godt samtrent vaktlag, vikarene har mindre lokalkunnskap og det er noen utfordringer med å opprettholde kompetansekravene på alle som er i vikarpoolen. Erfaring viser at det svært ofte hentes inn ressurser fra vikarpoolen for å dekke opp fravær. Det kan på sikt vurderes om en skal utvide vaktlaget ved Kongsvinger stasjon med en ekstra ressurs for å redusere vikarbruk og ha dekning for nødvendig fravær.

Det er svært positivt at GBI har en oppegående og velfungerende skogbrannreserve (80-100 stykker) som også er inne på jevnlige øvelser i regi av GBI. En slik reservestyrke er i tråd med kravene i brann- og redningsvesenets forskriften § 16.

5.2.2 Ledelse og strategi

I henhold til brann- og redningsvesenforordningen skal brann- og redningsvesenet som et minimum ledes av tre kvalifiserte personer i hele stillinger der brann- og redningsvesenets ansvarsområde dekker mer enn 20 000 innbyggere. Det skal være én leder av brann- og redningsvesenet, én leder av det forebyggende arbeidet og én leder av beredskapsarbeidet. GBI tilfredsstiller disse kravene, herunder også kompetansekravene for de ulike lederstillingene.

Samtidig opplever GBI og lederne der at det er en liten administrasjon i brannvesenet. Det medfører lite tid til faglig oppfølging av mannskaper. Dette gjelder spesielt på stasjonene utenfor Kongsvinger som Eidskog, Grue og Austmarka. At GBI har få administrative ressurser gjør også at en ikke i stor nok grad får fulgt opp og prioritert arbeid med utarbeidelse av instruksjoner, prosedyrer, tilrettelegge for utarbeidelse av objektplaner og innsatsplaner. En har heller ikke funnet tid til/ prioritert arbeid med å etablere en overordnet systematikk knyttet til dette området. Dermed er det et etterslep både på utarbeidelse av nye objekt- og innsatsplaner samt et etterslep på oppdatering av foreliggende dokumenter. Det refereres til at dagen ledelse i liten grad har tid til å utøve ledelse. For å få til det er en avhengig av å kunne bruke mindre tid på oppfølging av vikarer, fylling av vakter mv. slik at en kan bruke mer tid på å drive nødvendig utvikling. Dette elementet vurderes som kritisk i forhold til å kunne videreutvikle og forbedre beredskapen i GBI. Videre i administrasjonen er det i dag en stilling som vurderes som svært kritisk og det er knyttet til lønn, fakturering, budsjett (flere budsjetter å forholde seg til, selvkost/ ikke selvkost), regnskap og strategi. Det er mange sentrale og viktige prosesser som er lagt på en stilling og en ressurs i brannvesenet. Ved fravær er det ingen andre i administrasjonen som kan gå inn og overta disse oppgavene. Det er identifisert et behov for å styrke opp rundt denne stillingen.

Arbeidet med beredskapsanalysen har avdekket et behov for å etablere interne prosedyrer for bruk av høyderedskap i GBI. Dette gjelder bruk utenfor Kongsvinger kommune. GBI disponerer høyderedskap i dag primært fordi det er definert som rømningsvei to for flere blokker i Kongsvinger kommune. Dersom høyderedskap tas ut på andre oppdrag vil denne beredskapen kunne svekkes, i hvert fall om den benyttes til innsats i nabokommunene. Samtidig er det gjennom beredskapsanalysen vurdert at den vil kunne være et viktig verktøy, både for å oppnå bedre resultat i innsats og ivaretagelse av HMS for mannskapene utover det å fungere som en rømningsvei to i Kongsvinger kommune. Norconsult vurderer at det i teorien ikke er noe i veien for å kunne benytte høyderedskap innenfor GBIs geografiske område. Altså også utenfor Kongsvinger kommune. Det er jo normal praksis i brannvesen at en benytter de ressursene en har tilgjengelig i forhold til de hendelsene som oppstår. Noe som medfører at en ressurs (kjøretøy, båt, spesialutstyr, eller mannskap for den saks skyld) vil kunne være opptatt dersom det oppstår samtidige hendelser. Selv om det er en spesiell situasjon for Kongsvinger der høyderedskap er definert som rømningsvei to, er Norconsult likevel av den oppfatning at den må kunne brukes også ved andre hendelser. Det bør derfor etableres en intern prosedyre i GBI rundt bruk av høydemateriell og hvor langt en skal tillate at høyderedskap rykker ut. En slik bruk vil kunne øke sannsynligheten for at det inntreffer sammenfallende hendelser hvor det er behov for høydemateriell som rømningsvei. Samtidig viser historiske tall at den ikke ofte er benyttet til dette formålet og oppfatningen er at det er en risiko som kan aksepteres. Videre i denne vurderingen må en også ta med at bruk av høydemateriell som rømningsvei ikke er ønsket hovedstrategi ved hendelser i de definerte blokkene i Kongsvinger, og at det er utfordringer knyttet til oppstillingsplass for kjøretøyet på flere av objektene. Som redegjort for tidligere har også mannskap for lift (5. person på vaktlaget) en annen vaktordning enn øvrige ved at vedkommende er på hjemmevakt og ikke kasernert. Bruk av lift utenfor Kongsvinger kommune bør derfor klargjøres gjennom en intern prosedyre i GBI, slik at alle er klar over forutsetningene og begrensningene i bruk av høydemateriell.

Flytting til ny moderne brannstasjon vurderes også å være positivt for samarbeid både internt i beredskapsavdelingen og mot forebyggende avdeling. Dette fordi alle nå er samlet rundt gode og tilrettelagte løsninger som i større grad innbyr til å få til godt samarbeid på tvers av organisasjonen. Det er viktig at GBI benytter det mulighetsrommet som oppstår ved denne flyttingen.

5.2.3 Kompetanse

ROS-analysen og beredskapsanalysen har tatt for seg en rekke uønskede hendelser som kan oppstå i GBI sitt ansvarsområde. Analysene peker på behov for kompetanseheving på noen områder som må følges opp i GBI sin øvelses- og kompetanseplan fremover. GBI må gjennom øvelser, planverk og prosedyrer sikre god håndtering av de dimensjonerende hendelsene. Det er fremkommet et behov for å utarbeide nye og revidere foreliggende innsats- og objektplaner. Selv om det pr. i dag også er etablert et godt øvingsregime i GBI er det nødvendig å arbeide for å øke øvelsestidene for å dekke alt mannskapene må øve på. Dette gjelder spesielt for deltidsstyrken.

Videre er det avdekket et behov for å få gjennomført lovpålagt grunnkurs for noen mannskaper. Det er naturlig at for brannvesen med utskifting av mannskaper vil ha noe etterslep på grunnkurs. Det er derimot viktig at det etableres planer og en sørger for god oppfølging slik at disse kan gjennomføres innenfor det tidskravet som lovverket setter. Det er også identifisert et behov for gjennomføring av både utrykningslederkurs og kode 160-kurs (utrykningskjøring). Begge disse vurderes som svært viktige å få gjennomført. Utrykningsleder pekes på av myndighetene som en viktig rolle i vaktlagene spesielt knyttet til deltidsstasjoner. Samtidig som utrykningskjøring er et viktig HMS-forhold for mannskapene og gjerne er definert som noe av det farligste de gjør i tjenesten.

Videre er det fremkommet et behov for å styrke kompetanse på stabsarbeid og ELS i GBI. Det bør blant annet utarbeides rutiner for når stab skal etableres. Herunder vil det også kunne være behov for at det gjennomføres øvelser for stab (strategisk nivå). Slike øvelser kan være lavterskel table-top øvelser. Det bør utarbeides en strukturell plan for øvelser også på ledelsesnivå.

En del av kompetanseheving handler om å evaluere og lære fra hendelser og øvelser. GBI må utarbeidet et system som sørger for systematisk evaluering og læring etter hendelser og øvelser. Systemet må se til at læringspunkter blir delt og implementert i hele organisasjonen både ved stasjonen i Kongsvinger og deltidsstasjonene.

5.2.4 Materiell

Det er fremkommet behov for materiell gjennom analyse av dimensjonerende hendelser. Dette er dokumentert i skjema for analyse av dimensjonerende hendelser.

Overordnet sett vurderes GBIs kjøretøy å være forholdsvis gode på de fleste stasjonene. Når det gjelder kjøretøy så er det spesielt kjøretøyene ved Austmarka stasjon som er uegnet i et HMS-perspektiv. Kjøretøyene ved denne stasjonen er veteranbiler og er fra henholdsvis 1972 og 1976. Kjøretøyene har ikke krav til EU kontroll, men GBI stiller krav om gjennomføring av årlig service. De har ikke det sikkerhetsutstyret og de støttesystemene en forventer å finne i en brannbil i 2023, blant annet sikkerhetssele. Dette vurderes utfordrende både i et HMS-perspektiv og et driftssikkerhetsperspektiv. Det er også identifisert behov for et lettere kjøretøy, med plass til 5 personer og med ren og skitten sone, for flere av stasjonene. I tillegg bør det vurderes å investere i et mindre kjøretøy med bedre fremkommelighet for bruk ved hendelser i Øvrebyen.

Beredskapsanalysen avdekker at det kan være gunstig for GBI å utøke grunnutstyret på kjøretøyene med tanke på HMS på alle stasjonene. Det utvikles stadig utstyr, klær, metoder og løsninger for å senke risikoen og bedre HMS forholdene for innsatsmannskapene. Spesielt vurderes skjærslukker som innsatsstrategi ved branner å være et meget egnet verktøy som også vil være med å redusere risikoen ved røykdykking. For Kongsvinger er dette også et anbefalt verktøy i forbindelse med brannsmitte i den verneverdige trehusbebyggelsen i Øvrebyen (ref. områdets brannsikringsplan). Brann i parkeringskjellere er meget utfordrende å håndtere med tanke på risikoen mannskapene utsetter seg for ved en slik hendelse. For å redusere denne risikoen vil brannteppe og LUF (storvifte/slukkerobot) være et egnet hjelpemiddel.

Dersom en ser litt ut over egne ressurser, er det gjennom analysen identifisert at det å ha et regionalt samarbeid om f.eks. tilgang på LUF vil kunne være fornuftig. Dette er noe GBI bør jobbe videre med for å få på plass som en ressurs for flere brannvesen.

5.2.5 Tiltak

Hvilke ressurser (utstyr, mannskap og kompetanse) som er nødvendig for å håndtere de dimensjonerende hendelsene på en tilfredsstillende måte fremkommer av vedlegg 1 – Analyse av dimensjonerende hendelser. Alle tiltak er sammenfattet i vedlegg 3 *Oppfølgingsplan for tiltak*.